सर्वत्रेति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ उद्धर्त्तुमुन्मूलयितुम् ॥ ५ ॥ सर्वत्रसर्वदिक्स्थैःप्रार्थ्यमानेन यसितुमितिशेषः ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ प्राकृतकृत्रिम मित्रयोर्मध्येकेनसंधिःकर्तव्यःकेनवावैरं॥ ९॥ १०॥ ११ ॥

युधिष्ठिरउवाच सर्वत्रबुद्धिःकथिताश्रेष्ठातेभरतर्षभ ॥ अनागतातथोत्पन्नादीर्घसूत्राविनाशिनी ॥ १ ॥ तदिच्छामितदाश्रोतुंबुद्धिंतेभरतर्षभ ॥ यथाराजानमुत्थेतशत्रुभिःपरिवारितः ॥ २ ॥ धर्मार्थकुशलोराजाधर्मशास्त्रविशारदः ॥ पृच्छामित्वांकुरुश्रेष्ठतन्मेव्याख्यातुमर्हसि ॥ ३ ॥ शत्रुभिर्बहुभिर्ग्रस्तोयथावर्तेतपार्थिवः ॥ एतदिच्छाम्यहंश्रोतुंसर्वमेवयथाविधि ॥ ४ ॥ विषमस्थंहिराजानंशत्रवःपरिपंथिनः ॥ बहवोप्येकमुद्धर्त्तुंयतंतेपूर्वतापिताः ॥ ५ ॥ सर्वत्रप्रार्थ्यमानेनदुर्बलेनमहाबलैः ॥ एकेनैवासहायेनशक्यंस्थातुंभवेत्कथं ॥ ६ ॥ कथंमित्रमरिंचापिविंदतेभरतर्षभ ॥ चेष्टितव्यंकथंचात्रशत्रोर्मित्रस्यचांतरे ॥ ७ ॥ प्रज्ञातलक्षणेमित्रेतथैवामित्रतांगते ॥ कथंतुपुरुषःकुर्यात्कृत्वाकिंवासुखीभवेत् ॥ ८ ॥ विग्रहंकेनवाकुर्यात्संधिंवाकेनयोजयेत् ॥ कथंवाशत्रुमध्यस्थोवर्तेतबलवानपि ॥ ९ ॥ एतद्वैसर्वकृत्यानांपरंकृत्यंपरंतप ॥ नैतस्यकश्चिद्वक्तास्तिश्रोतावापिसुदुर्लभः ॥ १० ॥ ऋतेशांतनवाद्भीष्मात्सत्यसंधाज्जितेंद्रियात् ॥ तदन्विष्यमहाभागसर्वमेतद्ब्रवीहिमे ॥ ११ ॥ भीष्मउवाच त्वद्युक्तोयमनुप्रश्नोयुधिष्ठिरसुखोदयः ॥ शृणुमेपुत्रकार्त्स्न्येनगुह्यमापत्सुभारत ॥ १२ ॥ अमित्रोमित्रतांयातिमित्रंचापिप्रदुष्यति ॥ सामर्थ्ययोगात्कार्याणामनित्यावैसदागतिः ॥ १३ ॥ तस्माद्विश्वसितव्यंचविग्रहंचसमाचरेत् ॥ देशंकालंचविज्ञायकार्याकार्यविनिश्चये ॥ १४ ॥ संधातव्यंबुधैर्नित्यंव्यवस्यचहितार्थिभिः ॥ अमित्रैरपिसंधेयंप्राणारक्ष्याहिभारत ॥ १५ ॥ योह्यमित्रैर्नरोनित्यंनसंदध्यादपंडितः ॥ नसोर्थंप्राप्नुयात्किंचित्फलान्यपिचभारत ॥ १६ ॥ यस्त्वमित्रेणसंदध्यान्मित्रेणचविरुद्ध्यते ॥ अर्थयुक्तिंसमालोक्यसुमहद्विंदतेफलं ॥ १७ ॥ अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ मार्जारस्यचसंवादंन्यग्रोधेमूषिकस्यच ॥ १८ ॥ वनेमहतिकस्मिंश्चिन्न्यग्रोधःसुमहानभूत् ॥ लताजालपरिच्छन्नोनानाद्विजगणान्वितः ॥ १९ ॥ स्कंधवान्मेघसंकाशःशीतच्छायोमनोरमः ॥ अरण्यमभितोजातःसतुव्यालमृगाकुलः ॥ २० ॥ तस्यमूलंसमाश्रित्यकृत्वाशतमुखंबिलं ॥ वसतिस्ममहाप्राज्ञःपलितोनाममूषिकः ॥ २१ ॥ शाखांतस्यसमाश्रित्यवसतिस्मसुखंपुरा ॥ लोमशोनाममार्जारःपक्षिसंघातखादकः ॥ २२ ॥ तत्रचागत्यचांडालोह्यरण्येकृतकेतनः ॥ प्रयोजयतिचोन्माथंनित्यमस्तंगतेरवौ ॥ २३ ॥ तत्रस्नायुमयान्पाशान्यथावत्संविधायसः ॥ गृहंगत्वासुखंशेतेप्रभातामेतिशर्वरीं ॥ २४ ॥

१२॥ १३॥ १४॥ व्यवस्यनिश्चित्य ॥ १५॥ १६॥ १७॥ अत्रपूर्वश्लोकोक्तेर्थे ॥ १८॥ १९॥ २०॥ २१॥ २२ ॥ उन्माथंकूटयंत्रंपशुमृगपक्षिबंधनं ॥ २३ ॥ २४ ॥

Digitized by Google